

Lausunnon antaminen Rapasaaren kaivoksen ympäristöluvasta, Vaasan hallinto-oikeuden osittain palauttama asia sekä toiminnan olennainen muuttaminen ja toiminnan aloituslupa, Kaustinen, Kokkola ja Kruunupyö

KHALL 08.06.2026 § 124
219/11.01.00.03/2026

Valmistelija Ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi puh. 040 7393 977

Arvio kuntastrategian toteutumisesta

Positiivinen

Verrattaessa nyt käsittelyssä olevan lupahakemuksen (LVV-U/18663/2026) mukaista toimintaa aiemmin tehtyihin arviointeihin, sijoittuvat kaikki toiminnot kokonaisuudessaan edelleen kaivospiirin alueelle, eikä etäisyys Vionnevan Natura-alueeseen muutu. Toiminnot ovat myös pääpiirteittään pysyneet samoilla sijainneilla.

Sivukivialueiden yhteispinta-ala on pienentynyt aiempaan nähden, kun taas pintamaan läjitysalueiden yhteispinta-ala on kasvanut. Louhoksen pinta-ala kasvaa louhoksen ympäriltä 7 ha. Avolouhos on laajentunut ja syventynyt aiempaan nähden. Avolouhos syventyy tasolta –40 mpy tasolle –100 mpy. Osaltaan pintamaan läjitysalueiden korkeuden kasvaminen ja itäisen läjitysalueen laajennus voi lieventää kaivostoiminnoista aiheutuvan melun ja pölyn vaikutuksia Natura-alueen suuntaan alueiden toimiessa samalla melun ja pölyn leviämiseen esteenä, etenkin louhinnan alkuvaiheessa, kun osa melu- ja pölylähteistä sijaitsee nykyisen maanpinnan tasossa tai pintamaiden poiston jälkeen hieman alempana. Louhinnan edetessä syvemmälle myös louhosseinämät osaltaan rajoittavat melu- ja ilmapäästöjen leviämistä.

Ilmapäästöjen vaikutusta tarkkaillaan ilmanlaadun yhteistarkkailulla sekä leviämismalli- ja bioindikaattoriselvityksillä. Lisäksi hakija tarkkailee kaivosalueidensa ympäristössä pienhiukkasten ja hengitettävien hiukkasten pitoisuutta ulkoilmassa jatkuvatoimisilla online-mittalaitteilla. Mittalaitteiden asettelussa on huomioitu Vionnevan Natura-alue ja todennäköisimmät häiriintyvät kohteet kaivosalueen ympäristössä. Melun leviämistä alueella rajoitetaan parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaisesti siten, että ympäristöluvassa määrätyt melun raja-arvot eivät ylity.

Vuonna 2021 tehdyssä pohjavesimallinnuksessa esitetyn pohjaveden pinnankorkeuden alenema-alueen laajuuden voidaan katsoa kuvaavan riittävällä tarkkuudella myös päivitettyjen louhossuunnitelmien mukaisen louhoksen kuivatuksen aiheuttamaa pohjaveden pinnankorkeuden alenemaa. Pohjaveden pinnankorkeuden alenemaa voi tapahtua louhoksen itäpuolella muutamien satojen metrien päässä louhoksen reunalta niin, että alenema on suurin louhoksen kohdalla ja pienenee etäämmälle mentäessä. Vionnevan avosuon reunaan pohjavesivaikutuksen eivät ulotu. Pohjaveden pinnankorkeutta tarkkaillaan louhoksen ja Vionnevan Natura-alueen välissä olevilla pohjavesiputkilla 2101, 2102 ja 2103.

Hakijan käsityksen mukaan hakemuksen mukainen toiminta vastaa edelleen tehtyjä Natura-arviointeja.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Minna Nikander

Esitys

Kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon koskien Rapasaaren kaivoshankkeen kokonaislupamenettelyä ja YVA-ohjelmaa.

Kunnanhallitus vastustaa Keliber Technology Oy:n vaatimusta saada aloittaa laajennetun kaivostoiminnan ja uusien jätealueiden rakentamista vakuutta vastaan ennen lupapäätökset lainvoimaisuutta. YSL 200 §:n mukaan aloittamislupaa ei saa myöntää, jos ympäristön pilaantumisen riski on ilmeinen tai muutoksenhaku käy sen vuoksi merkityksettömäksi. Vaasan hallinto-oikeus on jo kertaalleen kumonnut sivukivien lupamääräykset riittämättömän riskienhallinnan vuoksi. Peruuttamattomia ympäristövaikutuksia ei voida hyvittää rahallisilla vakuuksilla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen (nro 206/2024) mukaisesti alueella muodostuu ennakoitua enemmän happamoituvaa ja arseenipitoista sivukiveä (yli 0,5 % S) sekä mustaliusketta. Kaikki kaivannaisjätealueet, myös alle 0,5 % rikkiä sisältävät sivukivet, on varustettava riittävän tiiviillä pohjarakenteella. Ilman mekaanista/keinotekoista suojaeristystä happamat valuma- ja suotovedet liuottavat raskasmetallia ja vaarantavat alueen pohjavesiä ja pintavesiä.

AFRY Finland Oy:n pölymallinnus tukeutuu sääolosuhteiden pitkän aikavälin keskiarvoihin. Mallinnuksessa ei ole huomioitu ilmastonmuutoksen yleistämät pitkät, sateettomat ja tuuliset kevät- ja kesäjaksot, jolloin hienojakoisen PM10- ja PM2.5-pölyn tuulileviäminen monikertaistuu avolouhoksesta asutuksen suuntaan. Koska toiminta muuttuu kokonaan avolouhinnaksi siirtyvät pölylähteet lähemmäksi asutusta ja maatalousmaita. Mallissa pölyä käsitellään vain mekaanisena häirtana. Koska louhittava kiviaines sisältää mustaliusketta ja arseenia, leviää tuulen mukana hienopölyn toksisuutta. Tämän pölyn vaikutuksia esim. Vionnevan Natura-alueelle tai maatalousmaille ei ole mallissa arvioitu. Pölymallinnus tulisi täydentää 30 vuorokauden sateettoman jakson ja kovan puuskatuulen (yli 12 m/s) mallilla. Kunnanhallitus esittää, että ympäristölupaan määrätään toimintakielto, jos tuuli puhaltaa asutuksen suuntaan yli 10 m/s kuivana aikana tai raja-arvot ylittyvät mittausasemilla.

YVA-menettelyssä ja luvituksessa on esitettävä sitova, numeerinen kuormitusmalli Perhonjoen ekologisen tilan säilyttämisestä huonoimman mahdollisen tilanteen mukaan. Yhteisvaikutus alueen muun teollisuuden kanssa on osoitettava. Perhonjoki on alueellisesti kriittinen ja valmiiksi kuormitettu virtavesi. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön (KHO:2024:6) valossa kaivosprosessissa ei ole saavutettu suljettua vesikiertoa. Toimijan tulee esittää toimenpiteet, joilla estetään haitat putkilinjan teknisistä vioista, puhdistamon häiriötilanteista tai poikkeuksellisista tulvavuosista johtavat sulfaatti- ja metallipitoisten vesien juoksumukseen kuntalaisten virkistysvesiin vaarantaen vesienhoitolain (1299/2004) tavoitteet.

Kaivosalue sijoittuu kuntarajojen pinnalle ja sitä koskevat osayleiskaavojen muutokset ovat kesken. Kunnanhallitus muistuttaa rakentamislain mukaisesta itsenäisestä kaavoitusoikeudestaan. Ympäristölupaa toiminnan olennaiseen muuttamiseen ei tule myöntää, ennen kuin alueen osayleiskaavan muutokset ovat saaneet lainvoiman. Lisäksi YSL 61 §:n

mukaisten kaivannaisjätevakuuksien on katettava täysimääräisesti jätealueiden sulkemis- ja pitkäaikaiset jälkihoitokustannukset myös toiminnanharjoittajan mahdollisen maksukyvyttömyyden varalta.

Päätös

Hyväksyttiin.
